

Ο συστημικός χαρακτήρας της γρίπης των χοίρων^[1]

ΤΑΚΗΣ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Η κατάσταση μέχρι τώρα

Είναι πλέον γενικά αποδεκτό ότι το πρώτο κύμα της γρίπης των χοίρων^[2] τελικά δεν δημιούργησε την καταστροφή που αρχικά αναμενόταν. Έτσι, για παράδειγμα, όπως δείχνει η περίπτωση της Βρετανίας —μιας χώρας που προσβλήθηκε σοβαρά από την επιδημία— ο αριθμός θανάτων είναι πολύ μικρότερος από αυτόν που προβλεπόταν προ μερικών μηνών. Τον Ιούλιο, και ενώ ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) μόλις είχε ανακοινώσει την πρώτη πανδημία γρίπης εδώ και 40 χρόνια, ο Υπεύθυνος Υγείας της Βρετανίας, Sir Liam Donaldson, ανακοίνωσε ως χειρότερο δυνατό σενάριο ότι η χώρα πρέπει να υπολογίζει έως 65.000 θανάτους. Αυτή η πρόβλεψη έχει έκτοτε αναθεωρηθεί δύο φορές προς τα κάτω. Το Σεπτέμβριο, το «χειρότερο δυνατό σενάριο» μειώθηκε σε 19.000 θανάτους και τον Οκτώβριο ξαναμειώθηκε σε 1.000 θανάτους. Και αυτό, ενώ παλαιότερες πανδημίες είχαν πολύ βαρύτερο φόρο θανάτων. Το 1918, η ισπανική γρίπη H1N1 εκτιμάται ότι στοίχισε τη ζωή 230.000 Βρετανών και περίπου 50 εκατομμυρίων παγκοσμίως. Το 1957-58, η ασιατική γρίπη HN2 προκάλεσε 1,5 έως 2 εκατ. θανάτους παγκοσμίως και 33.000 στη Βρετανία. Ακολούθησε το 1968-69 η γρίπη H3N2 του Χονγκ Κονγκ που προκάλεσε ένα εκατομ. θανάτους παγκοσμίως, εκ των οποίων 30.000 ήταν στη Βρετανία. Σήμερα, μέχρι τις αρχές Νοέμβρη, η γρίπη έχει προκαλέσει 6.394 θανάτους παγκοσμίως, εκ των οποίων οι 154 στο Ηνωμένο Βασίλειο.^[3]

Ασφαλώς, το γεγονός ότι ο αντίκτυπος της γρίπης των χοίρων είναι προς το παρόν σχετικά ήπιος, τόσον όσον αφορά τους θανάτους όσο και ως προς τα συμπτώματα που προκαλεί στην πλειοψηφία των ανθρώπων, δεν αποκλείει το ενδεχόμενο ο ιός να μεταλλαχθεί και να επανέλθει υπό τη μορφή ενός πολυ πιο επικίνδунου κύματος μέσα στο χειμώνα ή και αργότερα. Πράγματι, τα ταχέως εξελισσόμενα στελέχη του νέου ιού που συνδυάζουν στοιχεία από άνθρωπο, πουλερικά και χοίρους αποτελούν ένα μίγμα που ενδεχομένως να δημιουργήσει ένα ιδιαίτερα θανατηφόρο νέο τύπο ιού, για τον οποίο οι ει-

[1] Μετάφραση Παντελής Αράπογλου

[2] Η γρίπη των χοίρων μετονομάστηκε σε H1N1 για προφανείς εμπορικούς λόγους, ως αποτέλεσμα των ισχυρών πιέσεων από τις κτηνοτροφικές πολυεθνικές, ενώ η σιωνιστική κυβέρνηση του Ισραήλ αποφάσισε να την αποκαλεί «γρίπη του Μεξικού» με την αιτιολογία ότι «οι θρησκευόμενοι Εβραίοι δεν τρώνε χοιρινό!» Chris McGreal, Severin Carrell & Patrick Wintour, "Pandemic level up from 3 to 4," *The Guardian* (28/4/2009).

[3] Jeremy Laurance, "Pandemic? What flu pandemic?," *The Independent* (10/11/2009).

δικοί προειδοποιούν εδώ και πολλά χρόνια, επισημαίνοντας τους κινδύνους που κρύβονται στην εντατικοποιημένη κτηνοτροφία για τη δημιουργία νέων και επιθετικών ασθενειών για τον άνθρωπο. Αλλά ακόμα και στη σημερινή ήπια μορφή της, η γρίπη των χοίρων έχει σοβαρές επιπτώσεις σε ευαίσθητες ομάδες του πληθυσμού —ιδιαίτερα σε παιδιά μικρότερα των πέντε ετών, σε εγκύους και σε εκείνους που υποφέρουν από χρόνιες ασθένειες— ενώ έχει σκοτώσει και άκρως υγιείς νέους ανθρώπους. Υπό αυτό το πρίσμα διαφέρει σημαντικά από την εποχική γρίπη που σκοτώνει σχεδόν αποκλειστικά ανθρώπους προχωρημένης ηλικίας —γεγονός που συνήθως αγνοείται από τους συνομοσιολόγους, των οποίων τις «θεωρίες» θα εξετάσουμε στη συνέχεια.

Συνομοσιολογικές θεωρίες για τη γρίπη των χοίρων

Μια ολόκληρη σειρά συνομοσιολογικών θεωριών, που συνήθως η μία αντικρούει την άλλη, έχουν αναπτυχθεί και διαδοθεί γύρω από τη γρίπη των χοίρων, ιδιαίτερα στο Διαδίκτυο. Έτσι, μια κατηγορία τέτοιων «θεωριών», η οποία είχε σημαντική διάδοση κυρίως την άνοιξη και το καλοκαίρι όταν τα περιστατικά γρίπης κυμαίνονταν σε πολύ χαμηλά επίπεδα, ισχυρίζεται ότι, παρά τις προειδοποιήσεις του ΠΟΥ και το θόρυβο από τα διεθνή μέσα ενημέρωσης, η αρρώστια δεν συνιστά πραγματικά επικίνδυνη πανδημία. Σύμφωνα με αυτό το σενάριο, ο προφανής στόχος της καμπάνιας, την οποία οι φαρμακευτικές πολυεθνικές εταιρείες είχαν κάθε λόγο άμεσα ή έμμεσα να προωθήσουν, ήταν να δημιουργήσουν πανικό στη κοινή γνώμη, ώστε οι πολιτικές ελίτ να αναγκαστούν να υιοθετήσουν τα δαπανηρά σχέδια για αγορά αντιβιοτικών όπως το Tamiflu ή αντι-ιικών εμβολίων —που «συμπτωματικά» παρασκευάζονται όλα από τις ίδιες πολυεθνικές (Roche, Baxter, Glaxo κ.λπ.)— οι οποίες με αυτόν τον τρόπο βρήκαν έναν προσοδοφόρο τρόπο να ξεπεράσουν τα συμπτώματα της παγκόσμιας κρίσης στα έσοδα τους. Το αναπόφευκτο συμπέρασμα αυτής της κατηγορίας συνομοσιολογικών θεωριών ήταν ότι κανένας δεν έπρεπε να εμβολιαστεί, λόγω των εγγενών κινδύνων και λόγω του γεγονότος ότι δεν υπήρχε τέτοια ανάγκη έτσι και αλλιώς.

Μια άλλη κατηγορία συνομοσιολογικών «θεωριών» υποστήριξε το αντίθετο σενάριο, δηλ. αυτό του υψηλού κινδύνου που συνδέεται με την εξάπλωση του ιού, αλλά και με τον τρόπο που το ιατρικό κατεστημένο προσπαθεί να τον αντιμετωπίσει. Το συμπέρασμα σε αυτήν την περίπτωση ήταν κοινό με αυτό της προηγούμενης κατηγορίας συνομοσιολογικών θεωριών, μολονότι βασίζεται σε διαφορετικό σκεπτικό. Έτσι, το σενάριο εδώ βασίζεται στην ύπαρξη μιας κλίμακας μεταξύ των διεθνών ελίτ —μια συνομοσία στην οποία μάλιστα εμπλέκεται και ο αρχι-συνομοσιολόγος (και αρχι-εγκληματίας) Henry Kissinger— που στόχο έχει την αναγκαστική μείωση του παγκόσμιου πληθυσμού κατά ένα δισεκατομμύριο περίπου, λόγω της μεγάλης πίεσης που δημιουργεί ο «πλεονάζων πληθυσμός» στους πόρους της Γης. Τα μέσα για την

επίτευξη του στόχου αυτού, σύμφωνα με μια εκδοχή αυτής της συνομοσιολογικής θεωρίας, είναι η εξάπλωση του ίδιου του ιού, ενώ σύμφωνα με μια άλλη εκδοχή, είναι το εμβόλιο κατά του ιού!

Ανορθολογισμός στην ιατρική πρακτική και έρευνα

Δεν θα σταθούμε περαιτέρω σε αυτές τις α-νόητες «θεωρίες» καθώς είναι προφανές ότι δεν βασίζονται στην ορθολογική μέθοδο εξαγωγής συμπερασμάτων, δηλ. την διατύπωση υποθέσεων που χαρακτηρίζονται από λογική συνέπεια και συνοχή, και είναι συμβατές με τα εμπειρικά δεδομένα. Ιδιαίτερα μάλιστα όταν βασική αρχή του προτάγματος της Περιεκτικής Δημοκρατίας (ΠΔ) είναι ότι η δημοκρατία είναι συμβατή μόνο με το δημοκρατικό ορθολογισμό, δηλαδή τον ορθολογισμό με την παραπάνω έννοια που θεμελιώνεται στη δημοκρατία ως δομή και ως διαδικασία κοινωνικής αυτοθέσμησης —όπως την έχουμε ορίσει αλλού^[4]. Εντούτοις, είναι σημαντικό να υπογραμμίσουμε τη σημασία αυτού του φαινομένου που είναι ενδεικτικό μιας γενικότερης τάσης προς την κατεύθυνση του ανορθολογισμού^[5] ο οποίος χαρακτηρίζει την εποχή μας και παίρνει ακόμα και τη μορφή ψευδο-επιστημονικού ορθολογισμού^[6]. Στο πλαίσιο αυτό, δεν προκαλεί έκπληξη ότι ο ίδιος ανορθολογισμός κυριαρχεί τις διάφορες μορφές της «εναλλακτικής» ιατρικής που ανθούν σήμερα, οι οποίες, εκμεταλλευόμενες την αγωνία των ασθενών (ιδιαίτερα εκείνων των οποίων κινδυνεύει η ζωή), τους ωθούν σε ανορθολογικές, και ως εκ τούτου αναξιόπιστες, θεραπείες, για τις οποίες αργότερα πληρώνουν υψηλό τίμημα, ακόμα και με την ίδια τους την ζωή.

Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι η ορθόδοξη ιατρική είναι τέλεια. Κάθε άλλο, και ιδιαίτερα σήμερα που η ορθόδοξη ιατρική υποφέρει από τη συγκέντρωση εξουσίας στα χέρια των οικονομικών και πολιτικών ελίτ —που αποτελεί την απώτερη αιτία και για κάθε άλλη πτυχή της σημερινής πολυδιάστατης κρίσης.^[7] Αλλωστε, ο ρόλος των πολυεθνικών επιχειρήσεων (ΠΕ) στον καθορισμό, όχι μόνο της ιατρικής πρακτικής, αλλά και της ιατρικής έρευνας είναι πασίγνωστος.^[8] Επιπλέον, η δημόσια υγεία υποφέρει στη Δύση από τη συρρίκνωση του κράτους πρόνοιας, μετά την κατάρρευση της σοσιαλδημοκρατίας και το πετσόκομμα των δαπανών υγείας, την εισαγωγή διαφόρων σχημάτων μικτής (ιδιωτικής και δημόσιας) χρηματοδότησης της ιατρικής έρευνας,

[4] Βλ. Τ. Φωτόπουλος, *Περιεκτική Δημοκρατία: 10 Χρόνια Μετά* (Ελεύθερος Τύπος, 2008), κεφ. 8.

[5] Βλ. Τ. Φωτόπουλος, *Θρησκεία, Αυτονομία, Δημοκρατία* (Ελεύθερος Τύπος, 2000).

[6] Βλ. «Η άνοδος του τεχνο-επιστημονικού ανορθολογισμού» *Ελευθεροτυπία* (7/11/2009).

[7] Βλ. Τ. Φωτόπουλος, *Η Παγκόσμια Κρίση, η Ελλάδα και το Αντισυστημικό Κίνημα* (Κουκκίδα, 2009).

[8] Βλ. π.χ., Johann Hari, "Drug companies are the biggest funders of university research – and they want a return", *The Independent* (17/11/2009); βλ. επίσης, Sarah Boseley and Rob Evans, "Drug giants accused over doctors' perks," *The Guardian* (23/8/2008).

ή ακόμα την εγκληματική άμεση ιδιωτικοποίηση των υπηρεσιών υγείας. Με άλλα λόγια, οι διάφορες εκδοχές του εγκληματικού μοντέλου των ΗΠΑ εφαρμόζονται παντού, παρά το γεγονός ότι το μοντέλο αυτό στερεί από σχεδόν 50 εκατομ. Αμερικανών από κάθε είδους φροντίδα υγείας, ενώ το «σχέδιο Ομπάμα» διατηρεί την κυριαρχία του κερδοσκοπικού ιδιωτικού τομέα για την κάλυψη της πιο βασικής ανθρώπινης ανάγκης! Επίσης, τα ιατρικά λάθη^[9] που συχνά συμβαίνουν συνήθως εξαιτίας των υπερωριών τις οποίες υποχρεώνονται να κάνουν οι ανειδίκευτοι ιατροί χωρίς επίβλεψη (ώστε τα νοσοκομεία να καθίστανται «αποδοτικά» και οι καθηγητές-γιατροί κ.λπ. να έχουν περισσότερο χρόνο διαθέσιμο για άλλες δραστηριότητες!) είναι και αυτά σε ημερήσια διάταξη.

Ωστόσο, όλα αυτά είναι απλώς συμπτώματα του ότι η ιατρική πρακτική και η έρευνα αφήνονται να καθορίζονται από τις ανάγκες του συστήματος της αγοράς και όχι από τις ανθρώπινες ανάγκες. Ομως δεν πρέπει να ξεχνουμε ότι η ορθόδοξη ιατρική, αντίθετα με τις διάφορες μορφές «εναλλακτικής» ιατρικής, είναι μέρος της επιστήμης και βασίζεται σε ορθολογικές μεθόδους έρευνας και ότι η επιστήμη είναι μια βασική συνιστώσα της ίδιας της αυτονομίας, δεδομένου ότι δεν βασίζεται σε κάποιο δόγμα ή μόνιμη «αλήθεια» ή ανορθολογική πεποίθηση κ.λπ.^[10] Αλλο δηλαδή η κριτική της διατρέβλωσης της σημερινής ιατρικής πρακτικής και κάποτε της ίδιας της έρευνας λόγω της εξάρτησης της από την οικονομία της αγοράς και την αντιπροσωπευτική «δημοκρατία» και εντελώς άλλο η απόρριψη της ίδιας της επιστημονικής ιατρικής (έρευνα και πρακτική) για χάρη των διαφόρων ειδών «εναλλακτικής ιατρικής» που ήδη αποτελούν μια νέα «μπίζνα»! Δηλαδή, η αναγνώριση των σοβαρών σφαλμάτων της ορθόδοξης ιατρικής, ιδιαίτερα στην εποχή των πολυεθνικών επιχειρήσεων δεν θα πρέπει ποτέ να μας οδηγήσει στην οπισθοδρόμηση σε μεσαιωνικές μορφές ή μεθόδους ιατρικής!

Στο ίδιο κλίμα καχυποψίας που δημιουργούν οι πολυεθνικές επιχειρήσεις, δεν προκαλεί έκπληξη ότι πολλοί άνθρωποι παγκοσμίως, συμπεριλαμβανομένου ενός μεγάλου μέρους ανθρώπων που ασκούν το ιατρικό επάγγελμα, δεν εμπιστεύονται το εμβόλιο έναντι της γρίπης των χοίρων και, συνεπώς, δεν δείχνουν διατεθειμένοι να εμβολιαστούν. Αναμφίβολα το νέο εμβόλιο, όπως κάθε άλλο εμβόλιο ή φάρμακο, μπορεί να έχει σημαντικές παρενέργειες —που μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο και την ίδια τη ζωή. Ωστόσο, κατά κανόνα οι κίνδυνοι αυτοί είναι σαφώς μικρότεροι από την ίδια την αρρώστια και, μολονότι πάνω από 60 εκατομ. άτομα παγκοσμίως έχουν ήδη εμβολιαστεί, δεν έχει ανακαλυφθεί κάποια επικίνδυνη παρενέργεια. Εντούτοις πολλοί ανησυχούν ότι ο βιαστικός τρόπος με τον οποίο προετοιμάστηκε και δοκιμάστηκε το εμβόλιο από τις πολυεθνικές επιχειρήσεις ώστε να ανταποκριθούν στη ζήτηση μπορεί να κρύβει

[9] Sarah Hall, "Medical error death risk 1 in 300," *The Guardian* (7/11/2006).

[10] Βλ. Τ. Φωτόπουλος, *Περικεκτική Δημοκρατία: 10 Χρόνια Μετά*, ό.π.

σοβαρούς μακροπρόθεσμους κινδύνους που να μην έχουν αξιολογηθεί πλήρως.

Ο συστημικός χαρακτήρας της γρίπης των χοίρων και τα μέτρα που λαμβάνονται για την καταπολέμησή της

Αυτό μας φέρνει στο συστημικό χαρακτήρα της γρίπης και τους τρόπους που έχουν προταθεί για την αντιμετώπισή της από το ιατρικό κατεστημένο και τις ελίτ. Σύμφωνα με το πρόταγμα της ΠΔ, «συστημικός» σημαίνει πλήρως συμβατός με το σύστημα της καπιταλιστικής οικονομίας της αγοράς και του πολιτικού του συμπληρώματος, της αντιπροσωπευτικής «δημοκρατίας». Είναι σημαντικό να τονίσουμε αυτή τη διάκριση καθώς σήμερα, ιδιαίτερα η ρεφορμιστική Αριστερά, τείνει να συσκοτίζει τον όρο «σύστημα» περιλαμβάνοντας σε αυτόν οτιδήποτε – από ολόκληρη την εποχή της νεωτερικότητας μέχρι τη νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση – ώστε ακόμα και η πλέον οφθαλμοφανής ρεφορμιστική πολιτική να μπορεί να χαρακτηριστεί ως αντισυστημική!

Ο συστημικός χαρακτήρας της νέας γρίπης με βάση τον παραπάνω ορισμό επιβεβαιώνεται από τα επόμενα στοιχεία:

1) Η εμφάνιση της νέας γρίπης έχει πειστικά αποδειχτεί ότι οφείλεται στο εντατικοποιημένο σύστημα κτηνοτροφίας, το οποίο είναι υποπροϊόν της καπιταλιστικής (νεοφιλελεύθερης) παγκοσμιοποίησης. Όπως επισημαίνει ο Mike Davis^[11]:

Οι ιολόγοι πιστεύουν ότι το εντατικοποιημένο γεωργικό σύστημα της νότιας Κίνας είναι η βασική αιτία για τη μετάλλαξη της γρίπης, τόσο της εποχικής όσο και της περιστασιακής μεταλλαγής. Όμως, η βιομηχανοποίηση της κτηνοτροφίας από τις πολυεθνικές επιχειρήσεις έχει σπάσει το φυσικό μονοπώλιο της Κίνας όσον αφορά την εξέλιξη της γρίπης. Η κτηνοτροφία τις τελευταίες δεκαετίες έχει μετασχηματιστεί σε κάτι που μοιάζει περισσότερο με τη βιομηχανία πετροχημικών και λιγότερο με το χαρούμενο οικογενειακό αγρόκτημα που απεικονίζεται στα σχολικά βιβλία.

Ετσι, ενώ για παράδειγμα το 1965 –προτού ξεκινήσει η νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση– υπήρχαν 53 εκατομ. χοίροι σε περισσότερα από 1 εκατομ. αγροκτήματα, σήμερα συνωστίζονται 65 εκατομ. χοίροι σε 65.000 εργοστασιακά αγροκτήματα!^[12] Στην πραγματικότητα, ήταν ένα από αυτά τα εργοστασιακά αγροκτήματα που, σύμφωνα με όλες τις διαθέσιμες ενδείξεις, υπήρξε η αφετηρία για τη νέα γρίπη. Το επίκεντρο του ξεσπάσματος της

[11] Mike Davis, "The swine flu crisis lays bare the meat industry's monstrous power", *The Guardian* (27/4/2009).

[12] Στο ίδιο.

γρίπης ήταν ένα γιγάντιο βιομηχανικό συμπλεγμα χοίρο-κτηνοτροφίας που ανήκει στην μεγαλύτερη βιομηχανία επεξεργασίας χοιρινού κρέατος παγκοσμίως, την *Smithfield Foods*, κοντά στα μεξικάνικα σύνορα με τις ΗΠΑ.

Η παρακατω περιγραφή δίνει μια γλαφυρή εικόνα των δραστηριοτήτων αυτής της επιχείρησης και της επίδρασης της στον τοπικό πληθυσμό:^[13]

Είναι η ίδια η φύση της σημερινής παγκοσμιοποιημένης βιομηχανίας κρέατος που βρίσκεται στην καρδιά της ανερχόμενης πανδημίας γρίπης των χοίρων. Η εργοστασιακή μονάδα κοντά στη *La Gloria* παχάινει περίπου ένα εκατομ. χοίρους το χρόνο. Σε παγκόσμια βάση, η *Smithfield* έσφαξε 26 εκατομ. χοίρους το 2006 πετυχαίνοντας πωλήσεις της τάξης των 11.4 δισεκατ. δολαρίων και κέρδη 421 εκατομ. δολαρίων. Ηδη ελέγχει πάνω από ένα τέταρτο της συνολικής αγοράς επεξεργασμένου χοιρινού των ΗΠΑ και έχει επεκταθεί στην Ευρώπη εξαγοράζοντας ευρωπαϊκές εταιρείες (...) Τα εργοστασιακά αγροκτήματα εντατικοποιημένης παραγωγής της *Smithfield* με τα εκατομμύρια των συνωστισμένων χοίρων, όπως συμβαίνει και με την υπόλοιπη βιομηχανία μεγάλης κλίμακας, παράγει τεράστιες ποσότητες ρυπαρών αποβλήτων. Σε πολλές από τις περιοχές όπου λειτουργούν τα εργοστασιακά αγροκτήματα, τα σφαγεία και οι μονάδες επεξεργασίας, ακτιβιστές και ντόπιοι είχαν διαμαρτυρηθεί κατά της εταιρείας, κατηγορώντας την για περιβαλλοντική ρύπανση, κατάχρηση εργατικών δικαιωμάτων και σε ορισμένα μέρη για λειτουργία χωρίς την κατάλληλη άδεια. Οι κάτοικοι της *La Gloria* έχουν —εδώ και καιρό— έρθει σε αντιπαράθεση με τη θυγατρική της εταιρίας, την *Granjas Carroll*. Όταν το 60% του πληθυσμού της πόλης αρρώστησε με συμπτώματα που έμοιαζαν με αυτά της γρίπης, γρήγορα κατάλαβαν ότι ήταν σχετική με τους χοίρους (...) Στο Μεξικό, όπως και και σε πολλές φτωχότερες χώρες, τα βιομηχανικά αγροκτήματα χοίρων και πτηνών ξεφουτρώνουν ολοένα και περισσότερο κοντά σε πολυπληθή αστικά κέντρα, κάνοντας ακόμη πιθανότερη την ταυτόχρονη μόλυνση από διαφορετικά στελέχη του ιού.

Όπως τονίζει μια άλλη ανάλυση^[14], εκτός από τα ερωτήματα σε σχέση με τη βάρβαρη αντιμετώπιση των χοίρων, η ίδια η ποσότητα κοπριάς που πρέπει να αποχετευθεί όταν χιλιάδες ή εκατοντάδες χιλιάδων ζώα συστεγάζονται, αποκλείει την ασφαλή λειτουργία της επιχείρησης. Το ιστορικό άλλωστε της *Smithfield* ως προς το περιβάλλον είναι γνωστό. Έτσι, το 1997 η *Smithfield* πλήρωσε πρόστιμο 12.6 εκατομ. δολαρίων για παραβίαση του ομοσπονδι-

[13] Felicity Lawrence, "The pigs' revenge," *The Guardian* (2/5/2009).

[14] Stephen Foley, "For *La Gloria*, the stench of blame is from pig factories," *The Independent* (29/4/2009).

ακού νόμου περί Καθαρού Νερού. Πρόσφατοι οικονομικοί απολογισμοί της εταιρείας δείχνουν ότι έχει μηνυθεί στο Missouri από τους κατοίκους κοντά στις εκεί εγκαταστάσεις της εταιρείας, οι οποίοι την κατηγορούν ότι αποτελεί «δημόσια παρενόχληση», ενώ ένα αγρόκτημα της στην Pennsylvania βρίσκεται υπό ομοσπονδιακή έρευνα για ρίψη αποβλήτων στον τοπικό υδάτινο ορίζοντα το 2007. Φυσικά, η Smithfield δεν αποτελεί μια κακή εξαίρεση —όπως παρουσιάζουν οι ρεφορμιστές παρόμοιες περιπτώσεις. Αποτελεί απλώς μια τυπική πολυεθνική επιχείρηση που λειτουργεί υπό τις συνθήκες που δημιουργεί η σημερινή διεθνοποιημένη μορφή του συστήματος της οικονομίας της αγοράς.

Τέλος, μια πρόσφατη μελέτη^[15] καταλήγει ότι δεν υπάρχει αμφιβολία για το γεγονός ότι η σημερινή εντατικοποιημένη κτηνοτροφία βρίσκεται στην καρδιά της πανδημίας της γρίπης των χοίρων. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα σήμερα, όταν μια μελέτη του εργαστηρίου του Andrew Rambaut του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου επιβεβαίωσε την ύπαρξη απευθείας σύνδεσης από τους χοίρους στον άνθρωπο ιό της γρίπης των χοίρων. Όπως τονίζει η ίδια μελέτη, ο ιός προέρχεται από μια κατηγορία ιών γρίπης που αναπτύχθηκε σε χοίρους των ΗΠΑ το 1998 και μετατράπηκε στην κυρίαρχη γρίπη των χοίρων στη Βόρεια Αμερική. Στην πραγματικότητα, οι επιστήμονες ήδη από το 2003 προειδοποιούσαν για τις ενδείξεις που έδειχναν ότι «μετά από πόλλα χρόνια σταθεροποίησης, ο ιός της γρίπης των χοίρων της Βόρειας Αμερικής έχει μπει σε εξελικτικό αγώνα δρόμου» που δημιουργούσε έναν πραγματικό κίνδυνο μεταπήδησης μεταξύ βιολογικών ειδών και μετατροπής του σε ανθρώπινη πανδημία.

2) Η εξάπλωση της γρίπης συνδέεται άμεσα με τα οικονομικά συμφέροντα της τουριστικής βιομηχανίας και των αεροπορικών εταιρειών. Ετσι, ενώ τα πρώτα κρούσματα της γρίπης εμφανίστηκαν στο Μεξικό το Φεβρουάριο αυτού του έτους, οι μεξικανικές ελίτ δεν ενημέρωσαν τον ΠΟΥ ή άλλους διεθνείς οργανισμούς παρά μόνο όταν είχαν ήδη περάσει δύο μήνες, για να μην βλάψουν την τουριστική τους βιομηχανία —τη «βαριά τους βιομηχανία» με βάση την οικονομική σημασία της για τη χώρα. Ετσι, όπως ανέφερε τότε ο Stephen Foley, «ήδη από τον Φεβρουάριο, ένας στους έξι εκ των 3.000 κατοίκων ανέφεραν προβλήματα υγείας. Η κυβέρνηση αρχικά απέρριψε τους ισχυρισμούς για εξάπλωση κάποιας νέας γρίπης ερμηνεύοντάς το φαινόμενο ως μια τελευταία αναζωογόνηση της συνηθισμένης γρίπης, αλλά τον Απρίλιο, οι άξιωματούχοι υγείας έθεσαν την πόλη σε καραντίνα και την ψέκασαν με χημικά προκειμένου να θανατώσουν τις μύγες, οι οποίες σύμφωνα με τους

[15] Debora MacKenzie, consultant, "Pork industry is blurring the science of swine flu," *New Scientist* (30/4/2009).

κατοίκους είχαν γεμίσει τα σπίτια τους»^[16]. Περιττό να προστεθεί ότι, ακόμα και όταν οι μεξικανικές ελίτ ενημέρωσαν τις διεθνείς οργανώσεις υγείας, δεν λήφθηκαν μέτρα για τον περιορισμό ή ακόμα και την ακύρωση πτήσεων προς τις πληγείσες περιοχές για να μην πληγούν σημαντικά τα συμφέροντα της τουριστικής βιομηχανίας και των αεροπορικών εταιριών. Δεν αποτελεί έκπληξη, επομένως, ότι όταν η Κύπρια επιτροπος υγείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης προέτρεψε τους Ευρωπαίους να αποφύγουν τα άσκοπα ταξίδια προς το Μεξικό και τις ΗΠΑ, ουσιαστικά επιπλήχθηκε από τις ευρωπαϊκές και αμερικανικές ελίτ καθώς και από τον ίδιο τον ΠΟΥ!

Ως αποτέλεσμα, στο σημερινό παγκόσμιο χωριό των αεροπορικών διασυνδέσεων, η γρίπη —που είναι μια ιδιαίτερα μεταδοτική ασθένεια— εξαπλώθηκε σε μια ντουζίνα χωρών μέσα σε αντίστοιχο αριθμό ημερών. Και φυσικά, όσο περισσότερο εξαπλώνεται, τόσο υψηλότερος είναι ο αριθμός των σοβαρών περιστατικών και θανάτων, έστω και αν ο σημερινός φόρος θανάτου είναι προς το παρόν χαμηλός. Η πανδημία του 1957 για παράδειγμα, είχε μέσο ποσοστό θανάτων μόλις 0,1, αλλά επειδή μόλυνε το 30 έως 70 τοις εκατό του πληθυσμού, σκότωσε δύο εκατομ. ανθρώπων παγκοσμίως, τη στιγμή που η εποχιακή γρίπη μολύνει περίπου το 6 τοις εκατό του πληθυσμού κάθε χρόνο.^[17]

3) Τα μέτρα που λήφθηκαν από τις ελίτ για την αντιμετώπιση της γρίπης των χοίρων είναι τέτοια ώστε να προωθούν άμεσα τα συμφέροντα της φαρμακευτικής βιομηχανίας. Ετσι, ακόμα και σε αυτό το στάδιο του πρώτου κύματος της γρίπης που χαρακτηρίζεται από σχετικά ήπια συμπτώματα, η σημασία των προληπτικών μέτρων υποβαθμίζεται (πέρα από το ίδιο το εμβόλιο), ενώ τα εμβόλια και τα αντιβιοτικά φάρμακα διανέμονται ευρέως, παρά τις πιθανές μακροπρόθεσμες βλάβες που ενδεχομένως να προκαλέσουν. Με άλλα λόγια, τα συστήματα υγείας ανά τον κόσμο δεν περιμένουν καν μια χειροτέρευση της κατάστασης λόγω της εμφάνισης π.χ. ενός νέου κύματος με μια πιο επιθετική, μεταλλαγμένη εκδοχή του ιού, δηλ. μια εξέλιξη που θα έκανε πραγματικά απαραίτητη την άμεση λήψη δραστηκών μέτρων σε μαζική κλίμακα.

Συμπεράσματα

Η σημερινή παγκόσμια κρίση δεν αποτελεί μόνο μια πολυδιάστατη κρίση που επεκτείνεται από το οικονομικό στο οικολογικό πεδίο και από το πολιτικό στο κοινωνικό πεδίο. Είναι επίσης μια σοβαρή βιολογική κρίση που εκφράζεται από τη δραματική επιδείνωση της δημόσιας υγείας ως αποτέλεσμα του θανα-

[16] Stephen Foley, ό.π.

[17] Jeremy Laurance, "Global panic or media hype? After the week swine flu went worldwide," *The Guardian* (2/5/2009).

τηφόρου εναγκαλισμού της από τις φαρμακευτικές πολυεθνικές επιχειρήσεις, και της πλανητικής καταστροφής την οποία προκαλεί το υπερεντατικοποιημένο σύστημα γεωργίας που συνόδευσε την άνθηση της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης και την αναπαραγωγή της καταναλωτικής κοινωνίας σε όλο τον κόσμο. Ιδιαίτερα το βιομηχανικό αγρόκτημα έχει οδηγήσει σε τεράστια αύξηση της παγκόσμιας παραγωγής κρέατος τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, με τους καταναλωτές να πείθονται να αγοράσουν τα φθηνά κτηνοτροφικά προϊόντα με την ίδια ευκολία με την οποία πειθόντουσαν να δανείζονται μαζικά κατά τη διάρκεια της οικονομικής ακμής, χωρίς να διερωτώνται πώς αυτή η κατανάλωση θα μπορούσε να διατηρηθεί, ή ποιές μπορεί να είναι οι πιθανές επιπτώσεις. Δεν προκαλεί, λοιπόν, καμία έκπληξη ότι το ξέσπασμα της γρίπης των χοίρων στο Μεξικό συνδέεται με τις βιομηχανοποιημένες μεθόδους κτηνοτροφίας που έχουν σχεδιαστεί για να προσφέρουν φθηνά τρόφιμα στους καταναλωτές.

Συμπερασματικά, η πολυδιάστατη κρίση και τώρα η βιολογική κρίση μας προσφέρουν άφθονες αποδείξεις ότι αυτό που είναι καλό για τις ελίτ που ελέγχουν όχι μόνο τον τρόπο ζωής μας αλλά ακόμη και την ίδια μας την επιβίωσή ελάχιστη έχει σχέση με αυτό που είναι καλό για εμάς. Επιπλέον, οι ενέργειες των ελίτ δείχνουν γιατί είναι τόσο επιτακτικό το χτίσιμο ενός μαζικού κινήματος για την εγκαθίδρυση μιας γνήσιας δημοκρατίας, μιας Περιεκτικής Δημοκρατίας, έτσι ώστε εμείς οι ίδιοι να αποφασίζουμε ποιές είναι οι ανάγκες μας και πώς μπορούμε να τις ικανοποιήσουμε καλύτερα και όχι οι εγκληματικές ελίτ που ενδιαφέρονται μόνο για την κερδοφορία τους.